

Tilburg University

Zorg dat we in deze crisis geen groepen vergeten

Wilthagen, Ton

Published in:
Het Financieele Dagblad

Publication date:
2020

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Wilthagen, T. (2020). Zorg dat we in deze crisis geen groepen vergeten. *Het Financieele Dagblad*, 29.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.



ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

SAMENLEVING

Zorg dat we in deze crisis geen groepen vergeten

W e hadden enkele weken geleden in Nederland niet verwacht dat premier Mark Rutte nog voor de kerst een harde lockdown zou moeten inluiden. Een bittere pil voor iedereen, zeker voor de ondernemers, werkenden en werkzoekenden in de sectoren die het al zwaar hebben. Het wordt komende maanden overwinteren. Hiervoor is het van belang om goed in het vizier te hebben welke groepen in ons land het meest kwetsbaar zijn.

Tegelijkertijd zijn er ook hoopvolle berichten en scenario's. De Nederlandsche Bank stelde ons gerust dat de Nederlandse staatskas de ongekende kosten van de overheidssteun en coronamaatregelen kan dragen. En eerder deze week berichtte het World Economic Forum (WEF) dat de Scandinavische landen en Nederland goede papieren hebben om sterk uit de lockdown en crisis te komen. Dit komt vooral door het grote aanpassingsvermogen van de economie en arbeidsmarkt van deze landen.

Op welke groepen moeten we onze aandacht in de volgende fase van de crisis richten? Om dit te bepalen, kunnen we gebruikmaken van de onderzoeken die het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) met regelmaat verricht. Ook vergelijkende studies zijn heel relevant, zoals die van Eurofound, de Europese onderzoeksorganisatie die de levens- en arbeidsomstandigheden in Europa monitort. Onder de noemer 'Living, working and Covid-19' onderzocht Eurofound de situatie in de Europese Unie al twee keer eerder tijdens de coronacrisis, in april en juli.

GOEDE SCORE

De rapporten van Eurofound bevestigen dat Nederland er redelijk tot goed voor staat, in een vergelijking tussen de Europese landen onderling. Denemarken komt over de hele linie het beste uit de bus. De 'score' van elk land houdt duidelijk verband met de welvaart en voorzieningen. Het is dan ook niet verrassend dat Nederland relatief goed scoort en (bijvoorbeeld) Bulgarije relatief slecht.

➤ Nederland weet de crisis goed te managen

➤ Dat is een compliment voor het kabinet

➤ Toch moeten we opletten dat jongeren en vrouwen niet buiten de boot vallen

In heel Europa hebben jongeren het zwaar. Dat geldt voor jonge vrouwen tussen de 18 en 34 jaar in het bijzonder

In heel Europa hebben jongeren het zwaar. Dat geldt met name voor jonge vrouwen tussen de 18 en 34 jaar. Het geldt nóg meer voor de jongeren die op dit moment al werkloos zijn. Zij hebben ook het meest last van eenzaamheid, spanningen en depressie.

Op basis van het SCP-onderzoek is dit beeld voor Nederland verder in te kleuren naar groepen waar we alert op moeten zijn. Mensen met een flexibel dienstverband in een sector die naar verwachting gaat krimpen, lopen logischerwijs het grootste risico. Hieronder bevinden zich helaas veel mensen met een migratieachtergrond, mensen die lager zijn opgeleid en mensen met een arbeidsbeperking.

Door de stapeling van tegenslag is het risico groot dat zij in armoede belanden. Naar deze groepen moet in het crisisbeleid dus meer aandacht uitgaan. Vooral ook omdat Nederland, na Spanje en Portugal, met 16% het hoogste aandeel tijdelijke contracten kent.

UPSIDE

Er is ook een *upside* voor onze arbeidsmarkt; de forse en brede overheidssteun in Nederland aan bedrijven, hun werknemers en zzp'ers betaalt zich uit. De werkloosheid in Nederland is in Europees opzicht laag. Eurofound constateert dat sinds de pandemie in Nederland, na Zweden, relatief de minste mensen hun werk verloren. Nederland is ook het derde land, na Denemarken en Zweden, waarin het aantal gewerkte uren van mensen het minst is gedaald. Een verdienste van dit kabinet.

Toch scoort Nederland op twee punten slecht. Relatief veel werkenden verwachten dat hun baan in de komende maanden zal verdwijnen, noteert Eurofound. Ook zijn Nederlanders financieel kwetsbaar. Een relatief grote groep landgenoten verwacht niet het op basis van spaarbuffers langer dan drie maanden te kunnen uitzingen.

Nederland scoort dan weer heel goed op de ervaren werk-privébalans en op het mentale welzijn. Maar nergens is het verschil in de zorg voor kinderen en grootouders tussen mannen en vrouwen zo ongelijk verdeeld: Nederlandse vrouwen dragen 49 uur per week bij, tegen

de 23 uur van mannen.

Het SCP en Eurofound concluderen dat Nederlanders nog steeds behoorlijk tevreden zijn met hun leven. Europees gezien komen Nederlanders ook goed uit de bus op het punt van veerkracht. Een saillante bevinding van Eurofound is dat het optimisme lijkt te stijgen in landen die in een volledige lockdown zijn gegaan. Ook blijken mannen optimistischer dan vrouwen.

VERTROUWEN IN POLITIEK

Vertrouwen in de toekomst hangt vanzelfsprekend samen met vertrouwen in de politiek. Er lijkt enig verschil tussen de inschatting van het SCP en Eurofound wat betreft het algemene vertrouwen in de overheid en politiek van de Nederlanders tijdens de crisis. Het SCP noemt ons vertrouwen in de politiek nog steeds aanzienlijk hoger dan voor de coronacrisis. Eurofound ziet een terugval sinds de crisis, en meet in Nederland een vertrouwen van nipt boven het Europees gemiddelde.

Concluderend vaart Nederland tot nu toe goed door de crisis, vanuit Europees perspectief. Maar, er is alle reden tot zorg over groepen die overboord dreigen te vallen. Zoals ook het SCP en de Denktank Coronacrisis van de Sociaal-Economische Raad onderstrepen, waren flexwerkers, laaggeleiden en mensen met een migratieachtergrond of een beperking ook vóór de crisis al kwetsbaar. Hun situatie verslechtert.

Jongeren betalen in hoge mate de prijs van de crisis, maar moeten straks het herstel van onze welvaart dragen. Vrouwen lijken een vergeten groep, terwijl zij een enorm deel van de informele en formele zorg voor hun rekening nemen.

Zorgen dat er in deze crisis geen groepen worden vergeten, is in het belang van ons allemaal.



Ton Wilthagen is hoogleraar Arbeidsmarkt, Tilburg University. Reageer via expert@fd.nl.

